

AN ERROR OF JUDGMENT

Ferdinando Frega - Nando the Scribe

GILLETTE: ISANG PAGKAKAMALI SA PAGHATOL

GILLETTENARRATIVE — MGA SANAYSAY NG TALIM

Kapag umabot ang isang lalaki sa animnapu't isa at natagpuan ang sarili na tunay na nag-iisa, hindi na siya nabubuhay sa gitna ng kanyang mga alaala. Nabubuhay siya sa gitna ng kanyang mga pagkakamali.

Hindi nakapipinsala ang mga alaala. Hindi ka na nila masasaktan. Iba ang mga pagkakamali. Nauunang gumising ang mga pagkakamali kaysa sa iyo. Nakaupo sila sa gilid ng kama, naghihintay na dumilat ang iyong mga mata. Tapat silang kasama ng katandaan dahil sila lamang ang mga bagay na hindi mo na muling mapag-uusapan.

Nang umagang iyon ng Agosto, natagpuan ko ang aking sarili na iniisip ang lumang institusyon ng Timog Italya na kilala bilang sapilitang kasal.

Sa mga nayon noong dekada 1940 at 1950, umiibig ang dalawang kabataan nang may kapusukang nakalaan lamang sa mga bata pa. Pinagnanasaan nila ang isa't isa, pinagkakatiwalaan ang isa't isa, at hindi kailanman inisip ang mga kahihinatnan. Pagkatapos ay dumating pa rin ang mga kahihinatnan. Minsan isang anak. Minsan dalawa. Minsan tatlo.

Tiningnan ng mga pamilya ang realidad at pumili ng praktikal na solusyon. Hindi dahil naliwanagan sila.

Hindi dahil romantiko sila.

Dahil mas mahal ang iskandalo kaysa sa kasal.

Itutulak ang dalawang magkasintahan patungo sa altar, bibinyagan sa pananagutan, at pakakawalan sa lipunan na may dalang mga anak, mga obligasyon, at isang hinaharap na hindi nila pinlano ngunit ngayon ay kailangan nilang itayo.

Kapag tinutulan ng mga pamilya ang relasyon, may isa pang solusyon.

Ang fuitina.

Ang pagtatanan.

Dalawang kabataang sabay na naglalaho upang ipahayag na wala nang halaga ang pahintulot.

Simple ang mensahe:

Pag-aari namin ang isa't isa. Humabol kayo kung kaya ninyo.

Kalaunan, bumabalik ang lahat. Laging ganoon ang mga pamilya. Pinatatawad sila ng mga magulang dahil mahal nila ang kanilang mga anak. Nagpapatawad ang mga lolo't lola dahil ibinabagsak ng mga apo ang bawat naunang batas ng puso.

Ngunit nang umagang iyon, hindi ang mga batang magkasintahan ang iniisip ko. Ang sarili ko ang iniisip ko.

Sa loob ng maraming taon, ang naging pribado kong ehersisyo ay ang pagtutuos ng mga pagkakamali.

Maling mga pasya.

Maling katahimikan.

Maling katapatan.

Maling mga inaasahan.

At hindi tulad ng mga batang magkasintahang iyon, walang kasal na pang-ayos na naghihintay sa akin. Walang pari ng nayon. Walang konseho ng pamilya. Walang pormulang panlipunan na kayang itama ang aritmetika.

Napagtanto ko noon na ang sarili kong fuitina ay tumagal nang apatnapung taon.

Animnapu't limang bansa.

Apat na dekada.

Isang nag-iisang pagtakas sa iba't ibang kontinente.

Hindi na tanong kung tumakas nga ba ako.

Ang tanong ay:

Mula saan nga ba talaga ako tumakas?

Noong Agosto 14, 2026, sa wakas ay dumating ang sagot.

Hindi sapat na malaman kung ano ang nangyari.

Naging mahalaga ang maunawaan kung bakit ito nangyari.

Ang pagkakaiba ng karunungan at pagdurusa ay kadalasang hindi hihigit sa isang nawawalang paliwanag.

At biglang naging malinaw ito.

Hindi iyon pagtataksil.

Hindi iyon sabwatan.

Hindi iyon tadhana man lamang.

Iyon ay isang pagkakamali sa paghatol.

Isang marilag, magastos, panghabambuhay na pagkakamali sa paghatol.

Hindi ko ito maitatama.

Hindi ko ito maiaapela.

Hindi ako maaaring makipagtawaran sa kataas-taasang awtoridad na may pananagutan sa kinalabasan.

Ang aking tadhana.

Ang Chief Executive Officer ng bawat kahihinatnang hinarap ko kailanman.

At sa unang pagkakataon, tumigil ako sa pakikipagtalo sa kanya.

Ferdinando Frega